

V Geodetskem vestniku predstavljamo različne stare geodetske instrumente. Gradivo pripravlja mag. Janez Slak, ki je tudi dal pobudo, da bi popisali vse instrumente, ki so se na Slovenskem v javnem in zasebnem sektorju uporabljali pri vzpostavitvi in vzdrževanju zemljiškega katastra. Z njim sodeluje Boštjan Pucelj, ki instrumentarij slikovno dokumentira.

Naj povabimo vse, ki imate doma kakšen geodetski instrument (predvsem iščemo priprave izpred leta 1950), da to sporočite mag. Janezu Slaku (janez.slak1@gov.si), ki ga bo vključili v svojo opisno evidenco.

TEODOLIT F. W. BREITHAUPT & SOHN, KASSEL

Podjetje F.W. Breithaut & Sohn je teodolit s horizontalnim krogom, zaščitenim pred zunanji vremenskimi in mehanskimi vplivi, in vertikalnim krogom, ki pa še ni bil zaščiten, ter natakljivo busolo, dalo na trg že leta 1866.

Instrument na sliki ima razdelbo na horizontalnem in vertikalnem limbu vgravirano na kovinskem krogu, ki je dobro zaščiten pred atmosferskimi vplivi. Odčitavanje horizontalnih in vertikalnih krogov omogočata po dva nonija na krog. Za lažjo in večjo čitljivost odčitavanja so nameščene lupe. Instrument daje, glede na dvojno čitanje krožnih razdelb, za vsako opazovanje po dva podatka, katerih aritmetična sredina odpravlja morebitne napake pri razdelitvi kroga. Podoben instrument se pojavlja pri vzdrževanju zemljiškega katastra na območju več geodetskih pisarn po Sloveniji.

Razstavni eksponat je uporabljala geodetska uprava Maribor pri vzdrževanju zemljiškega katastra še v 50. in 60. letih prejšnjega stoletja. Leto izdelave spada v obdobje pred II. svetovno vojno (ocena).

